

MERHAMETİ NESAMESİ

Handan Acar YILDIZ

Otarihi nasıl unutabilirim; 32 *Desensiz 2011* 'di. Yıllardan 2011... Aylardan Desensiz... Günlerden Tesadüf... Bir önceki ayın son günü ile bir sonraki ayın ilk günü aynılaşımlardı. Üzerime tuttuğum elbiseyle ben kadar aynılaşmışlardı. Ben o elbiseyi üzerime tutmuştum. Elbisenin altına kendimi tutmuştum aslında. Kendimi elbiseyi beğenmeye zorluyordum. Bir şeyi beğenmek için uğraşmak, sevinmek için uğraşmak gibi değildi. Çoğu insan bunu karıştırır. Sevinmeye ya da sevmeye çalışmak bile beğenmeye çalışmak kadar zor değilmiş. Kendimi zorladıkça elbisenin dışındaki eşyaların yapısının değiştiğini hissediyordum. Elbiseyle aramdaki uyumsuzluk, uzamı esir aldı. O anda etrafta eşyaya dair ne varsa doku değiştirip kumaşa dönüştü. Karşımdaki ayna bile. Kumaşa dönüşen eşya şekil ve boyut değiştirmemişti. Öyle ki aynaya dokunmasam kumaş olduğunu fark etmezdim. Çünkü yine eskisi gibi görüntü yansıtıyordu. Pek duruyordu. Aynanın ortasına dokundum. Parmağımı ileri ittim. Görüntüm, kuyuya atılmış bir taş gibi halkalandı. Parmağımı çektim, tekrar eski hâline geldi. Tek tek eşyalara dokundum. Komodine, gardırop ve kapıya, pencerelere... Görüntüleri ve boyutları eskisi gibiydi ama kumaşa dönüşmüşlerdi. Gözde aynı tende farklı oluvermişti dünya. 'Sertlik' kavramının dünyadan çekildiğini, yerini 'esneklik' kavramına bıraktığını anladım. Dış dünyadan çekilen 'sertlik' içimden de çekilmiş miydi? 'Esneklik', 'sertlik'ten daha yumuşak bir kavram mıydı emin değildim. Çarptığımız her şeyin içine gömülebilirdik böylece. Artık hiçbir eşya sertliğiyle beni yaralayamayacaktı. Bir yere çarpsam da etim morarmayacaktı. Çarptığım yer esneyecek belki de beni içine alacaktı. Bundan sonra yaralanırsam yumuşak kisveden yaralanırdım. Hiçbir yere çarpmamalıydım artık. Bir kere çarparsam bir daha duramayabilirdim.

Elbise, uzayamayınca uzama dönüşmüştü demek. Üzerime iki beden küçüktü. Elbiseyi büyültme iradesi ve imkânı bana ait olmadığına göre kendimi kısaltmalı ve daraltmalıydım ki içine girebileyim. Bütün gün kendimi elbisenin altına tutarak bekledim. Güneş, renk değiştire değiştire gözden kayboldu. Elbiseyi de kendimi de göremiyordum. Buna rağmen ayna karşısına mıhllanmış gibi kıpırdıyamıyordum.

Elbiseyi kendime yakıştırma ödevi omuzlarıma binmişti. O terziye ölümüne öfke duyuyordum. Öfke, içime bir zift denizi gibi yayılıyordu. İçimdeki tüm öyküleri tek tek yutuyordu. İçimdeki öyküler yakıcı, siyah bir ziftin altında eriyorlardı. Biri düğmeye basıp ışığı açsa, dedim! Açsa ve üzerime tuttuğum elbise genişlemiş olsa!

Elbisenin kumaşını kokladım. Biraz ısınayım, biraz seveyim, biraz alışayım diye... Burnumun ucunu ebeleyip kaçan bir hapsirik peydahlandı. Yakalamaca oynamayı seven bir hapsirik gelip gelip gidiyordu. Sanki hapsirsem hüznüm dağılacakmış gibiydi. Sanki 'Hapşu! ' desem dünya üzerime tam kesim bir elbise gibi oturacaktı. Annem, hapsirdiğimizde kalbimizin durup tekrar çalışmaya başladığını söylemişti. Kalbim dursa, tekrar atmaya başlasa dünya, tam kesim bir elbise gibi üzerime oturacaktı sanki. 'Hapşu' desem içimdeki yoğunluğu ufak bir irkilmeyle dışarı atacaktım. Karanlıkta hapsirmek ile aydınlıkta hapsirmek arasında fark var mıydı? O terzinin biçtiği elbiseyi kendime yakıştırmadan ayırlamazdım ayna karşısından. Eşyanın yeni şekline alışamazdım. Beğenmek zorundaydım elbiseyi. Buna mecburdum. Beğenmeye mecbur olmak, sevmeye mecbur olmaya benzemiyordu. Bana kalsa buruşturup atacaktım balkondan. O zaman çıplak kalırım diye korkuyordum. Despot bir terzi biçmişti elbiseyi; beğenmezsem çıplak kalabilirdim. Herkes çekinir o terziden. Ne biçmişse giymeye çalışırlar. Aksi hâlde çıplak kalmaktan korkarlar. Oda karanlık, ayna karanlık, kolum karanlıktı. Uyuşuyordu kolum, diğer koluma almıştım elbiseyi. Beni bir sobeleyip bir ebeleyen hapsirik da cabasıydı. Bir kolum uyuştukça diğeriyle üzerime tutuyordum elbiseyi. Kimse ışığı yakmıyordu, hapsirik ara sıra burnumu ebeliyordu. Peşinden koşmuyordum hapsirigim. Ve ebe kalıyordum. Ha... ha... haaa... haaaa... haaaaa... Dikkatsiz biri kahkaha atacağımı zannedebilirdi. Oysa ben, yarıda kalan bir hapsirik tarafından bazen ebelenip bazen sobeleniyordum. Göğsümü şişiriyor, nefesimi ciğerlerimde topluyor, şimdi hapsiracağım diyordum, burnumun ucuna geliyor geliyor sonra gerisin geri gidiyordu. Defalarca...

Karanlık, kaderimi değiştirmede. Ayna karşısında elbisemi beğenmeyi beklerken sabah oldu. Elbisem aynıydı... Ne uzamış ne kısalmıştı. Çaresiz kendimi biraz daraltıp kısalttım. Kendimi elbiseye uydurmaya çalıştım. Bu, ilkinden de zordu. Dar olduğu daha elime aldığımda belliydi. Ben yine de aynadan medet ummuştum. Neden? O kadar güzelim ki en cimri terzinin bile biçtiği elbisenin içine girebilirim diye mi düşünmüştüm? Yok, böyle düşünmüyordum. Hiç düşünmemiştim böyle. Dedemin damlayan mutfak musluğunu sıkıştırırken benim yüzüme değil de kız kardeşimin yüzüne baktığı gün, bir tehlikeyi kontrol altına almaya çalışırcasına musluğu sıkarken kız kardeşimin yüzüne baktığı gün, orada ben varken yüzüme bakmadığı gün, hem ben hem de kız kardeşim oradayken sadece kız kardeşimin yüzüne baktığı gün, aslında musluğu değil de elinden kaçan şeylerin önüne geçemediği için kalanları sıkıştırmaya çalıştığı gün, hayatın biraz daha sızıntı yapmasına tahammül edemeyeceğini bize hissettirircesine musluğu sıkıldığı, musluğu sıkarken de kardeşimin yüzüne baktığı gün, benim yüzüme bir kez bile bakmadığı gün güvenecek bir güzelliğim olmadığını anlamıştım.

Annemin, bizi ne kadar acele terk ettiğini anlayabilelim diye kırmızı rujunu ayna önünde açık bıraktığı sabahın sonrasındı.

Ruju elime alıp kokladığım sabahın sonrasındı.

Dudaklarımı gerip kırmızı rengi yavaşça üzerinde gezdirdiğim sabahın sonrasındı.

Ruju dışa taşırmamayı başardığım sabahın sonrasındı.

Aynada kendime gülümsediğim sabahın sonrasındı.

O ruj u hatasız sürmeyi başarırsam, büyüdüğümde annem kadar güzel olacağımı zannettiğim sabahın sonrasındı.

Rujların kadınları güzelleştirdiğine inandığım sabahın sonrasındı.

Kendimden o kadar memnun, babaannemin yaklaştığını bile fark etmediğim sabahın sonrasındı.

Babaannemin tokadının, beni anneme benzemekten alıkoymak için yüzümde şakladığı sabahın sonrasındı.

Pek çok öncenin sonrasındı.

Çocuk da olsam yanağımda şaklayan tokadın babaannemin elinden çok daha fazlası olduğunu hissettiğim sabahın sonrasındı. Arabesk bir zaman dilimindeydim ama acımla dalga geçemiyordum.

Babaannemin yüzümde çıkan parmaklarından çok daha fazlasının yüzüme iz olarak kazındığı sabahın sonrasındı. Arabesk bir zaman dilimindeydim ama acımı küçümseyip aşağılayamıyordum.

Elimi diğer yanağıma değil de kızaran yanağıma götürmemin beni dövene ilanaşkımla olduğunu yaşımdan beklenmeyecek bir hızla öğrendiğim sabahın sonrasındı.

Ve benim elimi acıyan yanağıma götürmemin bana vurana tutkum olduğu sabahların ilkiydi.

Babaannemin parmakları aracılığıyla, beni tokatlayan, canımı yakan her şeye, elimi tokat yediğim yanağıma götürerek gizlice bağlandığım sabahın sonrasındı.

Herkes benim gibiydi hayatta. Elini tokat yediği yanağına götürmek, tokat atana ilanaşktı. Arabesk bir zaman dilimindeydim ve acımı helva yer gibi avuç avuç ağzıma tikiştiriyordum.

Babaannem niye endişelenmişti? Çirkindim. Babaannem gibi. Annem, kız kardeşim, halam hepsi çok güzeldi. Kardeşim, annemin kopyasıydı. Halamın sapsarı saçları, masmavi gözleri vardı. Bir ben bir de bana tokat atan babaannem çirkindik.

Halamın da bodrum kata layık görmediği güzelliğini kurtarabilmek için, annemden sonra evden kaçtığı sabahın sonrasındı.

Annemin, patronuna kaçarak işçilikten kurtulacağını zannettiği sabahdan sonraydı.

İşte bunlardan sonraydı.

Halamın, evi terk etmeden önce mutfak penceresinden düzenli yemek verdiği kediler o gittikten sonra da gelmeye devam etmişlerdi. En vefalı dostlarımızdı kediler. Mutfakta yemek yediğimiz için kedi miyavlamaları ve damlayan musluğun sesi birbirine karışıyordu. Herkes sessizdi. Ortalık, bir kedi miyavlamasının kulağımızı çınlatacağı kadar sessizdi. Dedem, sofradan hışımla kalkmış, halamın kedilerine “Piissst, defolun!” diye bağırmıştı. Annem ve halam gittikten sonra hemen hemen hiç konuşmamıştı. İlk kez kedilere bağırırken sesini duyuyorduk. Kediler kaçmıştı. Kalan sesi yok etmek için musluğun başına geçmişti dedem. Kız kardeşimle ben nefesimiz kesilerek onu izliyorduk. Sanki ses çıkarsak bizi de sıkıştırıracaktı. Çevirdi, çevirdi. Mutfak soğuktu. Pencere bize tepeden bakıyordu. Açık kalan her şeyi sıkılaştırmak ister gibiydi dedem. Musluk dile gelecek zannettik. Elleri kıpkırmızı olmuştu. Musluk dile gelme bile elleri dile gelecek zannettik. Zaten bunca olayın üstüne hep bir mucize bekler gibiydik. Damlayan musluğu sıkıştırırken kız kardeşimin yüzüne bakıyordu. Aylin’in annemi andıran güzelliğine bakarak musluğu sıkıştırıyordu. Bir kez bile benim yüzüme bakmadı. Bir kez bile... İşte o sabah güzelliğime güvenmemeyi öğrendim. Sadece çirkin bir kız değildim. Annesi, halası, kız kardeşi güzel olan çirkin kızdım. Başkalarının güzelliğine güvenir oldum ben de. Hamarat oldum, çalışkan oldum. Güzel ve asi kadınların çıkıp terk ettiği bu evin çirkin ve uysal kızı oldum. Çirkin bir kız ancak uysallıkla güzelleşebilirdi.

Ne yapsam olmuyordu. Çocukluğum aklıma gelince daha mı kısalmıştı bu meret ne? Komşunun bol kıymalı güzel yemeklerini yiyebilmek için, oynamak bahanesiyle yukarı çıktığımızda oyun esnasında huysuz kızdan yediğimiz tokatlara ses çıkarmamamız aklıma geldi elbiseyi üzerime tutarken. Kendimi elbisenin altına tutarken... Aylin bile bu kuralı öğrenmişti, şak diye yüzüne inen tokatla gözü yaşarır, kızaran yüzüne zoraki bir gülümseme kondururdu. Oyundu oyun. Belki Aylin için eşya, yüzüne o zoraki gülümsemeleri kondurduğu günlerde esnemişti. Sertlik kavramı, dünyasından o gün çekilmişti de yerine esnemek kavramı girmişti Aylin’in. Yuvarlak yüzü ve çekik gözleriyle aynı anneme benziyordu Aylin. Bunları elbiseye duyurmamaya çalışıyordum. Üzerime tutmak içimde hiçbir şeyi değiştirmede. O terzi, bu kadar zevksiz olabilir miydi? Zevksiz değil de cimri miydi? İki gıdım kumaşa kıyamamış mıydı? Huyu muydu yoksa? Göz boyamaya çalışmıştı belki de. Daha sevecen olsun diye çiçek desenli kumaş seçmişti elbise için. Hem dar hem de desenli olduğu için şişman gösteriyordu beni. Yani yemediğim yemekleri yemişim gibi gösteriyordu. Ben çiçekleri yalnız toprakta severim. Herhangi bir desen üzerinde çiçek gördüğümde onlardan habersiz fotoğraflarını çekip koymuşuz, onların mahremiyetine zarar vermişiz gibi gelir. Çiçek paparaziliği yaptığımızı düşünürüm. Kim tarafından biçilirse biçilsin çiçeklerin mahremiyetinden endişe duyar, giymek istemem çiçek desenli elbiseleri. Bir de çiçek desenli elbise eskiyince temizlik bezi

yapılır. Çiçek desenli bir bezle yerlerin silindiğini görünce çok üzülürüm. Çok utanırım çiçeklerden. Çiçeklerin, fotoğraflanmamış hâlini severim ben.

Elbisenin üzerindeki çiçekler ile baskı da uyuşmuyordu. Çiçeklerin rengi, çizgilerinden dışarı taşıyordu. Renkler çiçeğin dışına taşınca çiçeğin rengi olmaktan çıkıyordu. Üstünkörü elbiselerin terzisiydi o. Düz renk olsaydı elbise. Bari desensiz olsaydı. Elbiseyi aceleye mi getirmişti? Bu şekilde biçilen bütün elbiseler aceleye geliyordu belki de. Çıplak kalmamak için giyilirdi o terzinin biçtiği elbiseler. Kim tarafından biçildiğinin unutulmaması için dar olmalıydı zaten. Başımı ve kollarımı içinden zorlukla geçirdim. Aşağı çekerken koltuk altları söküldü. Dikmek için çıkarayım dedim, daha fazla söküldü. Elime aldım, tüm dikiş yerlerinin tekrar üzerinden geçtim, sağlamlaştırdım. Dikiş iğnesi birkaç kez elime battı. Kendimi biraz kısaltıp daraltarak içine girdim elbisenin. Biraz ayaklarımdan kestim biraz da sırtımdan. Çıkarırken yırtılmasın diye kirleninceye kadar üzerimde tutmaya karar verdim. Çabuk kirlenmemesi için de dua etmeliydim. Kahverengi üzerine hardal rengi çiçekler vardı elbisede. Beni on yaş büyük gösteriyordu. Onun biçtiği hiçbir elbisenin insanı genç gösterdiğine rastlanmamıştı.

Elbisemin insanların içinde yırtılmaması için dua ederek gittim yapma çiçek fabrikasına. Bindiğim minibüsü, gittiğim semti yadırgadım. Görüşeceğim ismi danışmaya sordum. Hiç bekletmeden odasına aldılar. Kapıyı çekinerek tıklattım. İçeri buyur edildim. Elbisem, oturunca dizlerimin üstüne çıktı. Elbisemin dar olmasından çok utanıyordum. Bu şekilde, hayatı boyunca başkasının güzelliğine güvenmiş kadınlara değil de kendi güzelliğine güvenmiş kadınlara benziyordum. Evet, çok utanıyordum. Elbisemin dizlerimin üzerine çıktığı yere baktım. O kadar dardı ki nefes alsam yırtılacak diye korkuyordum. Gözlerim diz kapaklarımda bu kadar dalgınlığı bana yakıştıramamış gibi, dalgınlaşmak için insanların bazı özellikler taşıması gerekiyormuş gibi, canı isteyen canı istediği zaman dalgınlaşamazmış gibi gariptedi hâlimi işveren. Susmayı bıraktım ben de. Konuştum. Hiç gözleri dalmayan, dalgınlaşmayan insanlar gibi konuşmaya çalıştım işverenin gözünden düşmemek için. Yüzüme canlı, enerjik bir ifade vermeye çalışarak... Aza kanaat eden, hâline hep şükreden, herkesi ve her şeyi olduğu gibi kabul eden, umut dolu insanlar gibi, gözlerimi yere eğmeden, dalgın dalgın bakmadan, kelimeleri unutmadan, cümleleri seslerle uzatmadan konuşmaya çalıştım işveren karşısında. Şöyle dedim; “Ben kız kardeşinizin kiracısıyım. Üniversite mezunuyum ama kendi mesleğimde çalışmak istemiyorum. Burada sizin yönlendirmenizle kısa sürede işi öğrenebileceğimi tahmin ediyorum. Muhasebe ya da insan kaynaklarında çabucak işi öğrenebilirim. Kardeşinizi öz ablam gibi severim. Sizin bana elinizden gelen yardımı yapacağınızın garantisini verdi.” dedim. Hiç gözleri dalmayan, dalgınlaşmayan insanlar gibi son cümlele adamı vicdan yükü altında da bıraktım. Sonra unuttuğum yine amacımı. Gözlerim diz kapaklarımda dalgın dalgın bakarken yakalayıverdim kendimi. İşverenin gözünden çoktan düşmüş olmalıydım. Üniversite mezunu olmam çok da

umurunda olmayabilirdi. Kız kardeşi vardı arada. CV’yi istekle elimden aldı ama bakmadı bile. Anlam veremedim. Telefonla birini yanına çağırdı. “Bayanın girişini yapın” dedi. Bilgileri incelememişti bile. Çok sevindim. Tanıdık aracılığıyla gelmek bu olsa gerek diye düşündüm. Önce fabrikayı gezdik. Çalışacağım yere geldik. “İşte burası!” deyip kapıyı açtı. Beni içeri buyur etti. Hiçbir fabrika sahibi işçisini kendi ayaklarıyla üretim atölyesine kadar götürmezdi. Sırf tanıdık olduğum içindi bunlar. Oysa muhasebe ya da insan kaynakları bölümüne götürüleceğimi zannetmiştim. Beklemiştim. İş çabuk öğreneceğimi söylerken burada çalışmayı kastetmemiştim. Atölyeye girince, oradaki insanlarla arama tanımlayamadığım, aşılamayacak bir mesafe girdi. Aynı rengin bir ton açığı ya da koyusu diğerleri arasında nasıl duruyorsa ben de öyle hissettim. Çalışacağım tezgâh gösterildi. Yapıştırıcı akan musluğa dikkat etmem, aksi hâlde elimi yakacağım konusunda uyarıldım. Hayatımdaki ikinci önemli musluk karşımdaydı. Teşekkür ettim. Burada özgürce dalgınlaşabilir miydim? Ara sıra gözlerim dalsa garip karşılanabilir miydi? “Affedersiniz, zaman zaman biraz dalgınlaşabilir miyim?” diye izin almalı mıyım? Sonra kimyasal yapıştırıcı aklıma geldi. Elimin korumalıydım. Çiçek malzemeleri büyük sepetlerdeydi, bulunduğumuz atölyenin tekdüze, zevksiz ve iç bunalıtan dekoruna yapma çiçeklerin renkleri serpilmişti. Etrafımda bölünmüş, birleştiğinde çiçek olmayı bekleyen malzemeler vardı. Ortalarında çiçekli elbisemle ben vardım. Sandalyeye oturdum, tam ellerimi öne uzatmışım ki elbisem sırtımın ortasından söküldü. Dedemin musluğu sıkarken bana bakmadığı sırada hayata dair nasıl önemli bir ipucu yakalamış gibi hissetmişsem çalışacağım tezgâha bakınca da öyle hissettim. Önümdeki musluğun dedemin sıkıştırdığı musluktan farkı yapışkan akıtıyor olmasıydı. Kimyasal muhtevası nedeniyle elimi yakmamalıydım. Bütün malzemelerin karışık olduğu sepetlere baktım. Bir de önümdeki örnek modele. Aynısından yapmam isteniyordu. Birleştirmem gereken malzemeleri inceledim. Ansızın içimi tarif edemeyeceğim bir telaş kapladı. Parçalanmış tüm çiçekler bana muhtaçtı sanki. Onurunu kaybetmiş tüm çiçeklere onur takviyesi yapmakla sorumluydum sanki. Bütünleşmeyi bekleyen tüm çiçeklerin sorumluluğu omuzuma binmişti. Çiçek olmayı bekleyen çakma malzemelerin sorumluluğu da denebilirdi buna. En azından çiçek paparazziliği kadar kötü değildi. Hızla, telaşla çiçek sepetleri yaptım. Telaşla, saymadan. Öğle yemeğine inmeden... Hangi renklerin yan yana gelmesi gerektiğine karar vererek. Tam elimi son sepetten çekmişim ki önüme konan modeli hatırladım. Burnumun ucundaki sepeti nasıl unutmuşum. Kasıtlı yaptığımı, acemiliğime bakmadan anarşistliğe soyunduğumu zannedeceklerdi. İşçiliğimizi denetlemekle görevli vardiya şefi başıma dikildi. Yaptığım sepetlerin birbirine, daha da önemlisi modele uymaması bir yanda gün içinde bu kadar hızlı sepet dizmiş olmam öteki yandaydı. Kalite kontrolcülerin yüzünde ciddi bir arz talep dengesizliği oluşmuştu. Birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı. Elbisemin dikişleri gevşemeye başlamıştı. Tereddütleri devam ederse yırtılabilirdi. Yüzlerindeki çizgiler gevşedi sonunda ve bana “Yarın da işe gelebilirsin” dediler. Merhametin bana biçtiği elbise hâlâ üzerimdeydi.